

KAI RAŠIAU KOPĄ...

...mintyse nebuvo vietos svarstymams apie knygos (ne)populiarumą. Man rūpėjo tik pats tekstas. Šešerius metus rinkau medžiagą, kol galiausiai atsėdau dėlioti istorijos, o norėdamas supinti gausybę suplanuotų siužetinių linijų privalėjau susitelkti kaip niekada iki tol.

Ši istorija turėjo nagrinėti Mesijo mitą.

Naujas žvilgsnis į žmonių užimtą planetą kaip į energijos generatorių.

Prasiskverbiantis pro tankų politinių ir ekonominių niuansų tinklą.

Tai turėjo būti gebėjimo visiškai tiksliai numatyti ateitį ir iš to kylančių katastrofų analizė.

Istorijoje turėjo būti sąmonę praplečiantis narkotikas, galiausiai atskleidžiant, kas nutiktų tapus priklausomiems nuo tokios medžiagos.

Geriamasis vanduo knygoje turėjo būti mūsų naftos, taip pat vandens atitikmuo – šio išteklių atsargos kasdien senka.

„Kopa“ turėjo būti ekologinis romanas su daugybe virštonių, taip pat pasakojimas apie žmones bei susirūpinimą žmogiškosiomis vertybėmis. O aš turėjau kiekviename knygos puslapyje išlaikyti visus šiuos lygmenis, jų darną.

Mano galvoje nebuvo vietos kitoms mintims.

Po pirmojo leidimo atsiliepimai iš leidėjų buvo vangūs ir, kaip vėliau paaiškėjo, netikslūs. Kritikai romaną sumalė į miltus. Daugiau nei tuzinas leidyklų atsisakė su juo prasidėti, kol galiausiai knygą pavyko išleisti. Jokios reklamos nebuvo. Vis dėlto dėjosi kažkas įdomaus.

Dvejus metus negalėjau atsiginti knygynų ir skaitytojų skundų, esą knygos neįmanoma gauti. Žurnalas „The Whole Earth Catalog“ išgyrė mano kūrinį. Nuolat skambino žmonės ir klausinėjo, ar renku sekėjus kultui.

Atsakymas: „O, Dieve, ne!“

Šiaip ar taip, pamažu suvokiau, jog aplankė sėkmė. Baigus trečiąją „Kopos“ serijos knygą, kaip ir nebeliko abejonių, kad kūrinys populiarus – vienas populiariausių istorijoje. Kiek žinau, visame pasaulyje parduota gal dešimt milijonų kopijų. Šiomis dienomis dažniausiai sulaukiu klausimo: „Ką jums reiškia tokia sėkmė?“

Ji mane stebina. Fiasko irgi nesitikėjau. Tai buvo darbas ir aš jį nudačiau. Dalį „Kopos. Mesijo“ ir „Kopos vaikų“ parašiau dar nebaigęs pirmosios knygos. Perėjus prie kitų dalių, tie fragmentai išsiplėtojo, bet svarbiausi pasakojimo elementai išliko. Buvau rašytojas, tad rašiau. Kūrinio sėkmė leido rašymui skirti dar daugiau laiko.

Žvelgdamas atgal suvokiu, kad instinktyviai priėmiau teisingą sprendimą. Negalima rašyti vaikantis sėkmės. Tada dalis dėmesio nukrypsta nuo rašymo. Jeigu jau atsidėjai tam, tai tik tuo ir užsiimk.

Tarp rašytojo ir skaitytojo galioja nerašyta sutartis. Jeigu kas nors užėina į knygyną ir už jūsų knygą atiduoda sunkiai uždirbtus pinigus (išėikvotą energiją), vadinasi, mažų mažiausiai esate tam žmogui skolingi pramogą ir dar daugiau – kiek tik sugebėsite pasiūlyti.

Toks nuo pat pradžių ir buvo mano tikslas.

KOPOS ERETIKAI

Dažniausiai disciplina būna slapta, sukurta apriboti, o ne išlaisvinti. Neklauskite: „Kodėl?“ Būkite atsargūs su „Kaip?“ „Kodėl?“ nenu-maldomai veda link paradoksu. „Kaip?“ įkalina priešasčių ir pasek-mių visatoje. Abu šie klausimai užkerta kelią į begalybę.

„Arakio apokrifai“

– Juk Taraza tau pranešė, kad jau išsikvojome vienuolika Dankano Aidaho golų, tiesa? Šis – dvyliktasis.

Senosios Šventosios Motinos Švangju balsas tyčia skambėjo su kar-tėliu. Nuo trečiojo aukšto parapeto ji žvelgė į vienišą vaiką, žaidžiantį ap-tvertoje pievelėje. Skaisti Gamu planetos vidurdienio saulė atsimušė nuo baltų kiemo sienų ir užpildė erdvę apačioje ryškia šviesa, tartum į jaunąjį golą kažin kas būtų nukreipęs galingą žibintą.

Išsikvojome, – pagalvojo Šventoji Motina Liucila. Nežymiai linktelė-jusi, ji svarstė, kokios šaltos ir bejausmės Švangju maneros bei pasirinkti žodžiai. *Išsikvojome atsargas, atsiųskite dar!*

Vaikas pievelėje atrodė maždaug dvylikos standartinių metų, tačiau originalo atminties dar neatgavusių golų išvaizda būdavo apgaulinga. Ber-niukas pasinaudojo akimirka – dirstelėjo aukštyn, į savo stebėtojas. Jis buvo tvirto sudėjimo, tiesaus žvilgsnio, įdėmiai gręžiančio iš po juodų, tankių it karakulis plaukų. Geltona ankstyvo pavasario saulė metė prie golos kojų

nediduką šešėlį. Berniukas buvo smarkiai įdegęs, bet nežymus judesys paslinko mėlyną kombinezoną ir atidengė blyškia kairiojo peties odą.

– Tie golos ne tik brangūs, bet ir mums nepaprastai pavojingi, – kalbėjo Švangju. Jos balsas – monotoniškas, bejausmis ir vien dėl to dar paveikesnis. Šitaip Šventoji Motina Mokytoja kalba su akolite, tonas patvirtino Liucilos prielaidą, kad Švangju – viena iš atvirai golų projektui nepritariančių seserų.

Taraza įspėjo: „Ji bandys palenkti tave į savo pusę.“

– Vienuolikos nesėkmių gana, – tarė Švangju.

Liucila metė žvilgsnį į raukšlėtą Švangju veidą ir staiga jai dingtelėjo: *Gal kada nors ir aš pasensiu, sudžiūsiu. Ir gal taip pat būsiu įtakinga tarp bene geseričių.*

Švangju buvo smulki moterytė, seserijos reikalai paliko daug amžiaus žymių. Liucila buvo išėjusi privalomuosius mokslus ir žinojo, kad įprastas juodas Švangju rūbas dengia liesą kūną, jį savo akimis mažai kas matęs, išskyrus Šventąją Motiną apren giančias akolites ir vyrus, kuriems teko su ja poruotis. Švangju burna buvo plati, apatinė lūpa suraižyta senatvinių raukšlių, išsisklaidančių po atsikišusį smakrą. Kalbėdavo ji trumpai ir atžariai, nepažįstantieji Švangju manydavo, kad tokia maniera – dėl pykčio. Gamu tvirtovės komendantė buvo labiau užsisklendusi nei dauguma Šventųjų Motinų.

Liucila vėl panūdo sužinoti tikrąjį golų projekto mastą. Tačiau Taraza nubrėžė gana aiškia ribą: „Golų saugumo klausimu Švangju nevalia pasikliauti.“

– Manome, daugelį iš ankstesnių vienuolikos nužudė patys tleilaksai, – toliau kalbėjo senė. – Jau vien iš to galime daryti išvadas.

Taikydamosi prie Švangju Liucila perėjo į ramaus, kone bejausmio laukimo būseną. Šis veiksmas perdavė: „Aš gal už jus ir jaunesnė, Švangju, bet taip pat esu visateisė Šventoji Motina.“ Liucila jautė šios žvilgsnį.

Švangju peržiūrėjo hologramas apie Liucilą, tačiau, gyvai sutikta, ji senąją bene geseritę trikdė gerokai labiau nei įrašų turinys. Be abejonės, puičiai parengta žymėtoja. Jokiais lėšiais ne pridengtos išvien mėlynos akys suteikė Liucilos bruožams aštrumo, derančio su veido ovalu. Nuleistas juodos abos gobtuvas atidengė tvirtai susegtus, per nugarą banguojančius

rudus plaukus. Net standžiausias rūbas visiškai nepaslėpė stambių Liucilos krūtų. Jos genetinė linija pasižymėjo motiniška prigimtimi ir ji jau padovanojo seserijai tris vaikus, du iš jų – nuo to paties vyro. Taip – žavinga rudaplaukė, stambiakrūtė ir dar motiniško charakterio.

– Išties nedaug kalbi, – prabilo Švangju. – Sakyčiau, Taraza įspėjo, kad saugotumeisi manęs.

– Ar turite pagrindo manyti, kad žudikai kėsinsis užmušti šį, dvyliktąjį golą? – paklausė Liucila.

– Jau kėsinosi.

Liucila susimąstė: kaip keista, kad esant greta Švangju mintyse iškilo žodis „erezija“. Ar tarp Šventųjų Motinų galėjo pasklisti erezija? Religiniai šio žodžio atspalviai, iš pažiūros, netiko prie Bene geseričių ordino. Kaip galėjo erezija užgimti tarp žmonių, manipuluojančių absoliučiai viskuo, kas susiję su religija?

Liucila nukreipė dėmesį į apačioje stovintį golą, šis tuo metu keliskart persivertė ore, taip apsuko visą ratą, kol galiausiai atsistojęs vėl nužvelgė dvi stebėtojas ant parapeto.

– Kaip dailiai demonstruojasi, – nusišaipė Švangju. Pasenusiame balse buvo girdėti agresyvių pustonų.

Liucila dirstelėjo į ją. *Erezija*. Žodis „skilimas“ čia netiko. „Priešinimasis“ taip pat neapėmė visko, kas sklido iš vyresniosios sesers. Tokie dalykai grasino sunaikinti ordiną. Maištas prieš Tarazą, Abatę Šventąją Motiną? Neįsivaizduojama! Abatės prilygo monarchėms. Kai Taraza išklausydavo patarimus ir pasvarstymus, o *tuomet* priimdavo sprendimą, seserys privalėdavo paklusti.

– Dabar ne laikas kurti naujas problemas, – tarstelėjo Švangju.

Šių žodžių reikšmė buvo akivaizdi. Žmonės pamažu grįžo po Išsibarstymo ir dalis Paklydėlių kėlė grėsmę seserijai. *Garbiosios Motės!* Ne ginčijamas šių žodžių panašumas su „Šventosiomis Motinomis“.

Liucila pabandė praskleisti prasmų uždangą:

– Vadinasi, manote, kad turėtume susitelkti ties šia problema, Garbiosiomis Motėmis iš Išsibarstymo?

– Susitelkti? Cha! Jos neturi mūsų galių. Ir geros nuovokos neturi. Ir melanžo nėra įvaldžiusios. Štai to joms iš mūsų ir reikia – prieskonio išmanymo.

– Galbūt, – sutiko Liucila, nors nelinko visiškai nusileisti kliaudamasi menkais įrodymais.

– Abatė Taraza jau elgiasi neprotingai užsižaidusi su tais golomis, – kalbėjo Švangju.

Liucila tylėjo. Golų projektas tikrai palietė seną seserų skaudulį. Net ir menkiausia galimybė pažadinti dar vieną kvizac haderachą kėlė baimingą pyktį tarp seserijos sluoksnių. Kirminų dalimi tapusios Tirono liekanos! Su jomis prasidėti – kraštutiniai pavojingas užsiėmimas.

– Šito golos nereikėtų gabenti į Rakį, – sumurmėjo Švangju. – Tegul kirminai toliau sau snaudžia.

Jaunesnioji bene geseritė vėl sutelkė dėmesį į dar nesuaugusį golą. Šis atgrėžė parapetui ir Šventosioms Motinoms nugarą, bet iš stovėsenos buvo aišku: berniukas supranta, kad yra aptarinėjamas, ir laukia judviejų atsakymo.

– Be abejo, suvoki, kad buvai pakviesta, kol jis dar per jaunas, – prabilo Švangju.

– Dar negirdėjau, kad giliają žymę gautų toks jaunas gola, – pritarė Liucila.

Ji leido į balsą įsiskverbti savišaipos pustoniu, žinojo, kad Švangju jį pastebės, bet supras neteisingai. Dauginimosi ir visų tam būtinų procesų valdymas buvo tikroji ir svarbiausia bene geseričių specialybė. Naudokis meile, bet venk jos – taip dabar galvoja Švangju. Seserijos analitikės viską žino apie meilės šaknis. Šis reiškinys buvo ištirtas, kai organizacija buvo dar gana nauja, tačiau seserys taip ir nedrįso pasitelkti veislininkystės pašalinti meilę iš tų, kuriems darė įtaką. Meilę reikėjo toleruoti, bet ir saugotis jos, toks principas galiojo. Nepamirštant, kad meilė tūno žmogaus genetinės sandaros gelmėse tarytum saugiklis, užtikrinantis rūšies pratęsimą. Esant būtinybei šį jausmą galima naudingai pritaikyti, pažymėti atrinktiems individams (taip pat pačias bene geserites) vadovaujantis seserijos poreikiais. Šitai suporuotus asmenis sies itin galingas ryšys, iš pradžių neprieinamas paprastai sąmonei. Kiti gali tuos ryšius pastebėti, numatyti pasekmes, tačiau patys susietieji šoks pagal sąmoneje skambančią muziką.

– Nesakiau, kad būtų klaida tokiam jaunam palikti žymę, – pridūrė Švangju, klaidingai interpretuodama Liucilos tylėjimą.

– Darome tai, kas mums liepta, – papriekaištavo Liucila. O ši atkirtį Švangju tebūnie supranta kaip nori.

– Vadinasi, neprieštaruji golos kelionei į Rakį, – tarė Švangju. – Kažin ar ir toliau nedvejodama paklustum įsakymams, jei žinotum viską, ką žinau aš?

Liucila giliai įkvėpė. Ar dabar jai bus atskleistos Dankano Aidaho golų dizaino smulkmenos?

– Rakyje yra mergaitė vardu Šiana Brug, – kalbėjo Švangju. – Ji geba suvaldyti didžiuosius kirminus.

Liucila nuslėpė sustiprėjusį budrumą. *Didieji kirminai. Ne Šai-huludas, ne Šaitanas. Didieji kirminai.* Pagaliau pasirodė smėlynų raitelė, kurią išpra-našavo Tironas!

– Tuščiais plepalais neužiimu, – pridūrė Švangju, Liucilai toliau tylint.

Išties neužiimat, – mintijo jaunesnioji sesuo. – O tas būtybes įvardijate apibūdinama, ne mistinę jų svarbą pabrėžiančiu vardu. Didieji kirminai. O iš tiesų galvojate apie Tironą, Letą II, kurio begalinė svaja pasklidusi sąmonės perlais, įsiterpusiais į kiekvieną tų kirminų. Ar bent jau taip esame linkusios manyti.

Švangju linktelėjo galva, link pievoje stovinčio vaiko.

– Ar manai, kad gola sugebės paveikti kirminus valdančią mergaitę?

Pagaliau lendame gilyn, – pagalvojo Liucila, o garsiai tarė:

– Man atsakymas į šį klausimą nereikalingas.

– O tu *tikrai* atsargi, – pastebėjo Švangju.

Liucila išrietė nugarą ir pasiražė. *Atsargi? Taip, iš tiesų!* Taraza ją įspėjo: „Su Švangju turi būti nepaprastai apdairi, bet ir veikti greitai. Turėsime visai nedaug laiko mėginimui pasiekti tikslą.“

Koks gi tas tikslas? – svarstė Liucila. Iš papildų žvilgtelėjo į Švangju.

– Nesuprantu, kaip tleilaksams pavyko užmušti vienuolika golų. Kaip jie prasmuko pro mūsų apsaugą?

– Dabar turime bašarą, – atitarė Švangju. – Galbūt jis sugebės užkirsti kelią nelaimei. – Balso tonas išdavė, kad Šventoji Motina pati netiki tuo, ką sako.

Abatė Taraza sakė: „Esi žymėtoja, Liucila. Kai atvyksi į Gamu, išvelgsi dalį golos niuansų. Bet tau nereikia išmanyti viso dizaino, kad atliktum savo užduotį.“

– Tik pagalvok apie kaštus! – tęsė Švangju, žvilgsniu varstydamą golą. Šis tuo metu pritūpęs rovė žolės kuokštus.

Liucila žinojo: iš tiesų kaštai visai nereikšmingi. Daug svarbiau viešai pripažinta nesėkmė. Seserys negalėjo atskleisti klystančios. Tačiau taip anksti iškviesta žymėtoja – štai kas buvo svarbiausia. Taraza žinojo, jog Liucila tai supras, įžvelgs dalį struktūros.

Švangju kaulėta ranka mostelėjo link vaiko, vėl žaidžiančio vienumoje, lakstančio ir besivartančio po žolę.

– Politika, – tarstelėjo Švangju.

Be abejo, jos *ereziją* nulėmė būtent seserijos politika, – mintijo Liucila. Vidinių kivirčių subtilumą atskleidė faktas, kad Švangju paskirta vadovauti Gamu tvirtovei. Tarazos oponentai nė už ką neliks tik stebėtojais.

Senė pasisuko, įdėmiai nužvelgė jaunąją seserį. Jau užtektinai pasakyta. Bene geresnių metodais užaštrinti protai išgirdo ir apdorojo pakankamai informacijos. Kapitulos Namai itin kruopščiai atrinko būtent Liucilą.

Ši jautė, kaip atidžiai senolė ją tyrinėja, tačiau neleido Švangju žvilgsniui prasiskverbti iki slapčiausio tikslo – šiuo ryžtu kiekviena Šventoji Motina kliaudavosi iškilus sunkumams. *Prašom. Nagrinėkite mane visą.* Liucila atsigręžė į Švangju, sudėjo lūpas į švelnų šypsnį ir apžvelgė pastato stogą priešais.

Ant to stogo išdygo uniformuotas vyras, nešinas galingu lazeriniu šautuvu, žvilgtelėjo į dvi Šventąsias Motinas, tuomet susitelkė į berniuką apačioje.

– Kas jis? – pasiteiravo Liucila.

– Patrinas, dešinioji bašaro ranka. Pats sako tesantis karininko patikėtinis, bet tuo patikėtų tik aklas kvailys.

Liucila atidžiai nužvelgė vyrą ant pastato. Vadinasi, štai koks tas Patrinas. Taraza minėjo, kad jis gimė šioje planetoje. Į dabartines pareigas jį atrinko pats bašaras. Liesas šviesiaplaukis, gerokai per senas aktyviai tarnybai, tačiau, pasikvietus jau į pensiją išėjusį bašarą, šis primygtinai reikalavo pareigomis dalintis būtent su Patrinu.